

Valtiovarainministeriölle

Viite: lausuntopyyntö 17.10.2016, VM 014:00/2016

Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on lausuntopyynnössään pyytänyt Suomen Veroasiantuntijat ry:ltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi arvonlisäverolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetuilla säännöksillä toteutettaisiin arvonlisäverolainsäädäntöön tarvittavat muutokset, jotka aiheutuvat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä aluehallinnon uudistuksesta.

Yhdistys kiittää annetusta lausuntomahdollisuudesta ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Yleistä

Yhdistys pitää tärkeänä, että otsikkoasiasa koskeva hallituksen esitys arvonlisäverolain muuttamisesta annettaisiin ja lakimuutokset vahvistettaisiin mahdollisimman nopeasti muun sote- ja aluehallintouudistusta koskevan lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä. Arvonlisäverotuksessa valittavalla lainsäädäntötavalla on olennainen vaikutus paitsi maakuntien ja maakuntien palvelulaitosten arvonlisäveroasemaan, myös siihen, millä tavoin uudistus vaikuttaa kuntien, kuntayhtymien, yksityisten palveluntarjoajien ja kiinteistönomistajien arvonlisäverotukseen ja siihen, miten uudistukseen on varauduttava.

Uudistuksen luonteesta johtuen yhdistys pitää lausunnossaan lakiesityksen veroteknisten yksityiskohtien kommentointiin. Yhdistys ei ota kantaa siihen, millä tavoin maakuntien ja niiden palvelulaitosten hankintoihin sisältyvä arvonlisäverokustannus tulisi kompensoida (lakiesityksen mukaan maakuntiin ja niiden palvelulaitoksiin ei sovellettaisi kunnista, kuntayhtymistä ja Ahvenanmaan maakunnasta poiketen arvonlisäverolain kuntia koskevia säännöksiä ja arvonlisäveron kuntapalautusjärjestelmää, vaan hankintoihin sisältyvä arvonlisäverokustannus kompensoitaisiin valtion talousarviomenettelynä).

Maakunnan käytössä olevia kiinteistöjä koskeva alv-sääntely

Lakiesityksen mukaan arvonlisäverolain 30 §:ää muutettaisiin siten, että kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamisesta alv-velvolliseksi hakeutuminen olisi mahdollista myös silloin, kun kiinteistön käyttäjänä on maakunta. Ehdotetun 7a §:n johdosta tämä koskisi myös tilannetta, jossa kiinteistön käyttäjänä on maakunnan palvelulaitos.

Lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan, että jos kiinteistön käyttäjänä olisi maakunnasta tai sen palvelulaitoksesta erillinen oikeushenkilö,

verovelvolliseksi hakeutuminen ei olisi mahdollista ja että hakeutumisoikeus ei koskisi esimerkiksi laajan valinnan vapauden piiriin kuuluvalla alalla toimivan maakunnallisen palveluyhtiön käytössä olevaa kiinteistöä. Ilmeisesti perustelutekstiä kirjoitettaessa oletuksena on ollut, että esimerkiksi mainitun kaltaiset palveluyhtiöt harjoittaisivat yksinomaan arvonlisäverosta vapautettua toimintaa. Koska näin ei kuitenkaan välttämättä kaikissa tilanteissa olisi, tässä yhteydessä yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi selvyiden vuoksi perusteltua mainita, että ko. toimijoiden käyttöön tapahtuvan kiinteistön vuokrauksen alvokohtelu määräytyy arvonlisäverolain yleisten periaatteiden mukaan, joten hakeutuminen on mahdollista esimerkiksi, jos palveluyhtiö käyttää kiinteistöä myös arvonlisäveron vähennykseen oikeuttavaan toimintaan.

Lakiesityksen mukaan kiinteistön vuokrauksen arvonlisäverokohtelun kannalta ratkaisevaa olisi se, onko kiinteistön käyttäjänä maakunta tai sen palvelulaitos (jolloin hakeutuminen on mahdollista) tai muu käyttäjä (jolloin hakeutuminen ei ole mahdollista, ellei ko. käyttäjä käytä tiloja myös verovelvolliseksi hakeutumiseen oikeuttavaan toimintaan). Lain esitöissä olisi kuitenkin perusteltua mahdollisuuksien mukaan ottaa kantaa myös siihen, millä tavoin lainkohtaa on tarkoitus soveltaa niissä tilanteissa, joissa kiinteistö tai sen osa tulee olemaan maakunnan tai sen palvelulaitoksen ja erillisen palveluyhtiön **yhteiskäytössä**. Terveys- ja sairaanhoitotoiminnassa tämän kaltainen kiinteistöjen yhteiskäyttö tulee uudistuksen voimaantultua olemaan hyvin yleistä.

Laskennallinen palautus Manner-Suomessa

Lakiesityksen mukaan arvonlisäverolain 130a §:ssä säädetty laskennallinen palautusoikeus rajoittuisi uudistuksen voimaantulon jälkeen Ahvenanmaan maakuntaan ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvaan kuntaan. Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät jäisivät palautusoikeuden ulkopuolelle. Ehdotusta on perusteltu sillä, että laskennallisen veron palautus ei olisi enää tarpeellinen Manner-Suomen osalta, koska Manner-Suomeen kuuluvan kunnan terveyden- ja sosiaalihuollon tehtäväala siirtyisi maakunnalle.

Yhdistyksen näkemyksen mukaan lakiesityksessä esitetty perustelu laskennallisesta palautusoikeudesta luopumiselle ei ole sosiaali- ja terveydenhuollon ja alueuudistuksen sisältö huomioon ottaen täysin johdonmukainen.

Yhdistyksen käsityksen mukaan esimerkiksi varhaiskasvatuksen tehtäviä, joihin sisältyy myös arvonlisäverotuksessa sosiaalihuoltona pidettävä lasten päivähoito, ei ole kuitenkaan tarkoitus siirtää maakunnalle. Tämän valossa ei ole loogista, eikä myös perusteltua, että Manner-Suomen kunnilta evättäisiin jatkossa oikeus laskennalliseen palautukseen näiden yksityisiltä palveluntarjoajilta ostamasta lasten päivähoidosta, vaikka ko. palveluostoon sisältyy edelleen piilevä arvonlisäverokustannus.

Yhtä lailla yhdenvertaisuuden periaatteen toteutumisen näkökulmasta tulisi arvioida, onko tarvetta ja riittäviä perusteita sille, että Manner-Suomen kunnat asetettaisiin eriarvoiseen asemaan Ahvenanmaan kuntiin verrattuna siten, että Manner-Suomen kuntien työntekijöilleen ostamat terveyden- ja sairaanhoidon ja sosiaalihuollon palvelut (esim. työterveyshuolto) jäisivät jatkossa laskennallisen palautusoikeuden ulkopuolelle, kun taas Ahvenanmaalla vastaavat hankinnat oikeuttaisivat edelleen laskennalliseen palautukseen.

Voimaantulosäännökset

Voimaantulosäännöksen neljännessä momentissa säädettäisiin lakisääteisiltä kuntayhtymiltä maakunnille siirtymävaiheessa tapahtuvien omaisuuden siirtojen verokohtelusta. Esiitetty säännös on selkeä ja sisällöltään selvä omaisuutta luovuttavan kuntayhtymän näkökulmasta. Yhdistyksen näkemyksen mukaan säännös ei sitä vastoin ole, yksityiskohtaisissa perusteluissa lausuttu huomioon ottaen, esitetyssä muodossaan yksiselitteinen varoja vastaanottavan maakunnan arvonlisäverokohtelun näkökulmasta. Yleensä varojen siirtyminen yleisseuraantona voi aiheuttaa vastaanottajalle esimerkiksi velvollisuuden kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistamiseen tai oman käytön veron suorittamiseen, jos varoja siirtyy yleisseuraantona pidettävän luovutuksen seurauksena arvonlisäveron vähennykseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen. Yksityiskohtaisissa perusteluissa esitettyä olisi syytä täsmentää siten, ettei lainsäätäjän tarkoitus jäisi epäselväksi.

Helsingissä 18. lokakuuta 2016

Suomen Veroasiantuntijat ry

Markku Järvenoja
hallituksen puheenjohtaja

Marko Ojala
hallituksen jäsen